

5-27
5-35
W

СМЕРТЬ

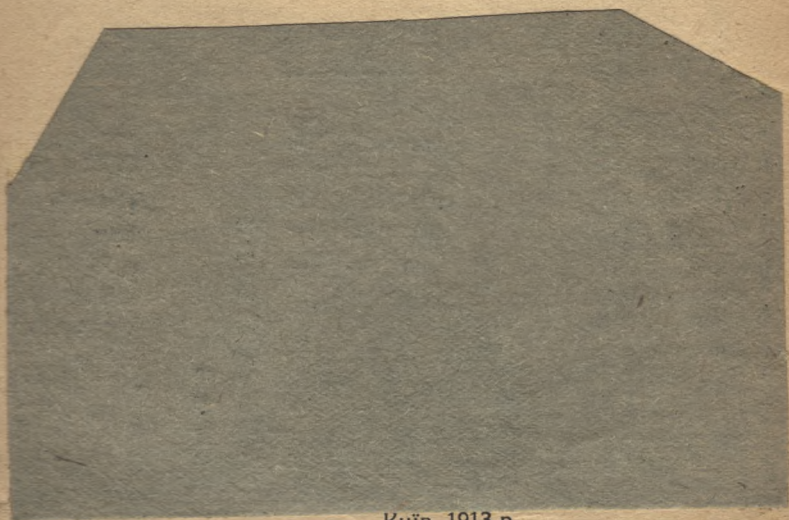
ОТАМАНОВА

та інші вірші.

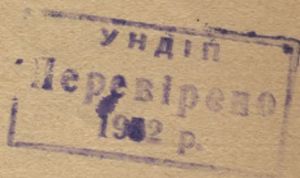
Бориса Грінченка.

№ 6.

БІБЛ. 105190.
НАУКОВО-ДОСЛІД. ІН-Т КУЛЬТУРИ
ЛІТЕРАТУРИ
НАДІП
ПЕРЕВІРЕНО
1982

Київ, 1913 р.
Друкарня В. Бондаренка та П. Гніздовського.
Софійська, 21.

Смерть отаманова.

1.

На ліжку твердому—на голій землі,
Вгорнувшись в козацьку керею,
Лежав, головою на простім сідлі,
Отаман козацький і ждав, щоб прийшли
Хвилини розлуки з землею.

2.

І подруга вірна край його була—
З життям при їй легша розлука—
Багато походів вона відбула,
Багато голів з пліч могутніх стяла
Важенна козацька шабляюка.

3.

Не раз же він плавав під турка в чайках,
Не раз і з ляхами стинався,
Не раз, по широких гулявши степах,
Щербів на татарських її головах
І часом з волохом рубався.

4.

Багато за волю він крові пролив,
За Січ і за рідну Україну!
На дужому тілі він ран не лічив,
Живий повертався із лютих боїв,
Хоч бивсьь завсігди до загину.

5.

І от же: не в чесних вояцьких боях,
Де крові без міри лилося,
Не в лядських лукавих зрадливих руках,
Не в герці з татарами в чистих степах
Вмірати йому довелося.

6.

Він сам умірає в цьому куріні,
Лежачою смертю вмірає...
Навкруг тільки стіни похмурі й сумні,
Та джура, ховаючи сльози дрібні,
На його сумний поглядає.

7.

І тяжко старому. І джуру тоді
Він кличе до себе рукою
І каже він: „Джуру мій вірний, піди,
До мене ти хлопців моїх приведи,—
Прощатсья хай прийдуть зо мною!“

8.

І стало козацтво круг його смутне,
І ждуть всі останньої мови...
„Спасибі вам, діти!“—він каже:—„Мене
Зла доля в далеку дорогу жене,—
Бувайте ви, діти, здорові!

9.

„Але умірати в цьому куріні
І лежнем лежати—несила:
Степ скрізь оживає тепер по весні,
Лунають ячання і дзвонять пісні,—
Мене ж тут недоля побила.

10.

„Вволіть мою волю в останній цей час:
Мене на коня посадіте!..
Хай, поки ще світ мені божий не згас,
Вступлю я в стремéна і гляну ще раз
На батька, на степ, мої діти!“

11.

І загад останній почувши сумний,
Козацтво коня вже сідлає,
І батька старого садовлють вони,
І тихо рушають у степ у рясний,
І тихо кінь вірний ступає.

12.

І їдуть всі мовчки. Степи навкруги,
Як море безкрає, хвилюють,
І здалека ледві маячуть луги,
І мріють Дніпрові круті береги,
Могили високі сумують.

13.

І їдуть всі далі... Кивають рясні
Квітки головками своїми;
В високій ширяє орел даліні,
І птаство щебече безжурні пісні,
І чайка кигиче над їми.

14.

І їдуть все далі... В траві промайнуть
Сайгак чи коза швидконогі
І зникнуть безслідно... І ось уже чуть,
Як виють і плещуть, і б'ють, і ревуть
Дніпрові далекі пороги.

15.

І далі ізнову... Смутні козаки
Ні слова іще не сказали;
Отаман мовчить, похиливсь до луки,
Стиснувши свій повід, не рушить руки
І їде все далі та далі.

16.

І тихо спитався з козацтва один:
„Чи, батьку, не час нам додому?“
Але не відмовив нічого їм він,
І знову всі їдуть ще кільки хвилин,—
Він знову нічого нікому.

17.

І коней тоді зупинили вони;
Отаманів кінь зупинився,
Отаман одразу схитнувсь на коні:
Заснувши в останнім довічньому сні,
На руки їм мертвий схилився...

М о г и л а .

Серед степу на просторі
Могила стоїть;
Навкруги трава висока
Хвилює-шумить;

Серед степу та могила
Сумує одна,
Уквітчала її рясно
Зелена весна.

Ой кого ж там поховали,
Хто в їй спочива?
Чия буйна там заснула
Навік голова?

Чи козацький лицарь славний
З широких степів
В бої з турком, з татарвою
Життя положив?

Чи то бранець із неволі
Цім степом тікав
І загинув, а товариш
Лого поховав?

Не промовить та могила,
Стоїть нежива;
А круг неї степ широкий,
Зелена трава;

А круг неї степ широкий,
Як воля сама,
Ліг, простягшися далеко,
І краю нема...

Вночі на могилі.

Вночі на могилі високій
Стою і дивлюсь навкруги:
Степи тільки мріють широкі
Та здалека темні луги.

І край того степу зникає
В туманових хвилях ясних,
А місяць сріблом обливає
Їх з неба в проміннях своїх.

І серце полинуть бажає
Туди, аж до краю степів,
Туди, де ще воля гуляє,
Де галас людський не гучнів.

Там тільки кістки ті козачі
Та кров'ю полита земля,—
Здається мені, що неначе
Зміцніла б там сила моя.

Там волю діди боронили
І там поховали її,—
Я вірю: святі їх могили
Розбуркали б сили мої.

А зорі на небі сияють,
А місяць так ясно блищить,
Простори в тумані втопають,
Степ, тихо заснувши, лежить.

І мовчки стою на могилі,
Стою і дивлюсь навкруги—
Біліють степи, як біліли,
Чорніють далекі луги...

Шевченкова могила.

Степи простяглися широкі
Степи простяглись навкруги;
Прославшись до моря стягюю,
Дніпро підмива береги.

В степах тих високі могили,
Найвища ж, найбільша одна
Стоїть над Дніпром ясноводим,
Стоїть і самотна й сумна.

Висока й велика могила!
В могилі спить батько Тарас...
Багато зробив він на світі
І мучивсь багато за нас!

Він рідній віддав Україні
І душу, і серце свої,
Своїми піснями сльозами
Він виспівав горе її.

Своїми піснями-сльозами
До правди й любови святих,
До світу яснòго науки
Він кликав старіх і маліх.

За волю до смерти він бився,
За неї життя положив,—
І тихо навіки заснув він,
І спить серед рідних степів.

Степи простяглися до моря,
В степах над широким Дніпром
Сумує самотна могила
З високим і білим хрестом.

І тую могилу велику
Й того, хто в могилі поліг,
Уся Україна їх знає
Й повік вона знатиме їх!

Хлібороб.

Я убогий родивсь, і в ті дні,
Як вмірать доведеться мені,—
Тільки горе та стомлені руки,
Та ще серце, зотлілее з муки,
Я зложу у дубовій труні.

Невелике я поле з'орав,
Та за плугом ніколи не спав.
Що робив, те робив я до краю
І всю силу, що мав я і маю,
На роботу невпинную клав.

На тім полі каміння було,
Поле все бур'яном заросло,
Зупинявся мій плуг на тім полі,
Та не кидав робить я ніколи,
А гострив свій леміш, чересло.

У годину, в негоду я там:
Без роботи погано рукам!
Нехай дощ і крізь драну свитину
Січе згорблену працею спину,
А спочинку собі я не дам!

Скільки поту свого я пролив,
Скільки сили я там положив!

Та дарма! бо поорана нива
Нам давала багатії жніва:
Я не дурно невтомно робив.

Такі жніва зазнав я не раз,
А тепер вже минувся мій час,
Я вже чую: останнє літо
Бачу я золоте своє жито,
Бачу, ниви широкії, вас.

Мої діти зберуть урожай...
Усьому наступає свій край,
Він прийшов і мені: в домовину
Я іду і навіки спочину,—
Мої ж діти зберуть урожай!

Мої діти—дочки і сині—
Усі вкупі зібравшись, вони,
Як почнуть до обіду сідати,
Будуть хліб, що придбав я, ламати
І згадають мене у труні.

І за те, що працюючи зміг
Згодувати і викохати їх,
То про мене в їх згадка не згине,
Після мене ще довгі години
Моє діло не вмере серед їх.

Так, я вбогий родивсь, та в ті дні,
Як вмірять доведеться мені,
То не сором ці стомлені руки
І це серце, зотлілеє з муки,
Положити в дубовій труні...

Вірші Бориса Грінченка.

	Ціна.
1. Христя. Лесь	3 к.
2. Дочка. Зрада.	3 к.
3. Зрадник. Іван Попович	3 к.
4. Біла бранка. Галіма. Коханья.	3 к.
5. Ярина. Матільда Аграманте. Деспо.	3 к.
6. Смерть отаманова. Могила. Вночі на могилі. Шевченкова могила. Хлібороб	3 к.

Зернятка (Друкується).

Оповідання Бориса Грінченка.

1. Панько (з автобіографією)	2 к.
2. Без хліба	3 к.
3. Хата	5 к.
4. Сама, зовсім сама. Покупка	5 к.
5. Екзамен. Непокірний.	5 к.
6. З згадок про дитячі літа: 1) Дядько Тимоха. 2) Ксеня	7 к.
7. Олеся. Украла. Грицько	5 к.
8. Серед чужих людей	5 к.
9. Підпал. Нелюб	7 к.
10. Каторжна. Палії	5 к.
11. Павло хлібороб	5 к.
12. Сам собі пан.	3 к.
13. Як я вмер	5 к.
14. Болотяна квітка	5 к.
15. Зустріч. Байда	5 к.
16. Хатка в балці	10 к.
17. Чудова дівчина та інші оповідання	35 к.

Ціна 3 коп.

35042/3069 Кк